

κατὰ μίαν σημείωσιν τοῦ ἀνταδελφου μου Ἰωάννου, φέρει χρονολογίαν 1544· καὶ ἄλλη, ἣν ἔχω ὑπ' ὄψιν, ἐπιγράφεται· *Ἱστορία τοῦ Ταγιαπιέρα*, Ἐνετίῃσι παρὰ Ἰωάννη Βίκτορι τῷ Σαβιῶνι ἀρχηγ. 1643. Εἰκάζω δὲ μετὰ πάσης βεβαιότητος ὅτι αἱ ἐκδόσεις τοῦ 1782, 1795 καὶ αἱ πολλάκις μετέπειτα γινόμεναι, ἐξεδόθησαν, χωρὶς ὁμῶς ὀνόματος, ὑπὸ τοῦ Γλυκὺ διότι τὸ βιβλίον σημειοῦται εἰς τοὺς καταλόγους τοῦ 1802 1805 τῶν παρὰ τοῦ ἰδίου Γλυκὺ τυπωθέντων βιβλίων, ἐν ᾧ εἰς τοὺς τοῦ Πάνου Θεοδοσίου Καταλόγους 1805, 1812, σημειοῦνται μὲν πολλὰ ἄλλα παρόμοια ποιήματα, τὴν δὲ ἐκδοσιν τῆς Ἱστορίας τοῦ Ταγιαπιέρα δὲν εὐρίσκω. Ὑπαινέοιτε, ἄνερ Ἕλλην, συγχωρὼν μοι τὴν τόλμην κτλ.

» *Ἐν Ἐνετίᾳ, τῇ 23 Ὀκτωβρίου 1856.*

» *Εὐμνήμων φίλος Σας*
» **« ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΕΛΟΥΔΗΣ. »**

ΠΕΡΙ ΔΥΟ ΒΙΒΛΙΩΝ

Τῷ Κ. Διευθυντῇ τῆς Πανδώρας.

—οοο—

Παρακαλῶ νὰ δημοσιεύσητε διὰ τοῦ ἀξιολόγου ὁμῶν συγγράμματος τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν μου πρὸς τὸν Κ. Α. Παππαδόπουλον Βρετόν. Μένω κλ.

Ἐν Λευκάδι, 15 Σεπτεμβρίου 1856.

Ι. Ν. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΣ.

« Εἶναι προφανεστάτη ἡ ὠφέλεια τὴν ὁποίαν ὑπόσχεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν ἐν γένει τὸ πολύτιμον σύγγραμμα οὗτινος ἐξεδώκατε τὸ πρῶτον μέρος. Συγχωρήσατέ μοι δὲ νὰ προσθέσω καὶ ἐγὼ εἰς τὸν κατάλογόν σας καὶ ἕτερα δύο τὰ ὅποια ὑπεξέφυγον τὴν ὀξύδερκεάν σας.

» Α'. Λόγοι πνευματικοὶ εἰς αἶνον τῆς θεομήτορος, συνθεμένοι ἀπὸ τὸν εὐγενῆ πρόσκητον ἀπόστολον Λάζαρον ἐκ τῆς νήσου Ἀγίας Μαύρας, καὶ ἀφιερωμένοι εἰς τὸν Ὑπερασπιστὸν τοῦ ἐκλαμπροτάτου Κόντε Σαμφέρμου, νῦν ἐξαπορρήτων τοῦ Ὑψίστου Συμβουλίου τῶν δέκα τῶν Ἐνετῶν. Ἐνετίῃσιν 1776.

Σημ. Ἐν ἀντίστοιχον ὑπάρχει παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς Ζαμπέλλοις Ματθαίου Λευκαδίου.

» Β'. Ἀνθὴ εὐλαβείας ἐκχυθέντα εἰς τὴν πανένδοξον Μετάστασιν τῆς θεομήτορος Μαρίας παρὰ τινῶν τῶν τοῦ Φλαγγινιανοῦ Ἑλληνομουσείου τροφίμων τε καὶ σπουδαίων, ἐπιστάσι καὶ ἐπανορθώσει τοῦ πολυμαθεστάτου αὐτῶν Ἱεροδιδασκάλου Ἰωάννου Πατούσα τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν, Γυμνασιάρχου τοῦ ῥηθέντος φροντιστηρίου, καὶ πανευλαβῶς ἀφιερωθέντα τῷ Πανιερωτάτῳ καὶ Σοφωτάτῳ Κ. Κ. Μελετίῳ Τυπάλδῳ Μητροπολίτῃ Φιλαδελφίας, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ πάσης Αὐδίας καὶ τῶν ἐν ταῖς Κλειναῖς Ἐνεταῖς Ἑλλήνων ἀξιοπρεπεστάτῳ προέδρῳ. Ἐνετίῃσιν ἀψή.

Σημ. Ἐν ἀντίστοιχον ὑπάρχει παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς Ζαμπέλλοις. Ἡ ἀφιερωτικὴ ἐπιστολὴ τοῦ συγγράμματος τούτου φέρει τὴν ἐξῆς ὑπογραφήν·

» *Ταπεινὸς καὶ εὐλαβὴς δοῦλος Αὐθέρως Κολέτης, Ἱερὸς Ἀθηναῖος σὺν τοῖς λοιποῖς σπουδαίοις τοῦ Φλαγγινιανοῦ Ἑλληνομουσείου.* »

» Καὶ περὶ μὲν τοῦ Κολέτου τούτου, ἀνεφέρατε τὰ δέοντα ἐν τῷ συγγράμματί σας ἐν σελ. 207. καὶ ἄλλαχού. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἄλλους σπουδαστάς τοῦ Φλαγγινιανοῦ Ἑλληνομουσείου, τὰ ὀνόματα αὐτῶν εὐρίσκονται ἐν τῷ παρόντι συγγράμματι (σελ. 6.) ὡς ἐξῆς·

» *Ὁνόματα τῶν ἀβλαβῶν ἀκαδημικῶν·*

» *Αὐθέρως Κολέτης Ἱερὸς Ἀθηναῖος.*

» *Γεώργιος Πατούσας Ἱεροδιάκονος Ἀθηναῖος.*

» *Ἰωάννης Βούλγαρις Κερκυραῖος Ἀρχιδιάκονος Φιλαδελφίας.*

» *Φραγγίσκος Κολόμπης Ἱεροδιάκονος ἐκ Κερκυραίων.*

» *Ἀντώνιος Στρατηγὸς Ἀναγνώστης Κερκυραῖος.*

» *Ἐκτωρ Σιγοῦρος ἐκ Ζακύνθου.*

» *Φραγγίσκος Γεράρδης Κρητικός.*

» *Ἀνδρέας Μηρυῖας Ἀθηναῖος.*

» *Ἀντώνιος Λάνδου Κρητικός.*

» *Ερμαννουήλ Κουερίνης Ζακύνθιος.*

» *Ἰωάννης Λαμπούδιος Κρητικός.*

» *Λαυρέντιος Βενέριος Κρητικός.*

» Τὸ παρὸν σύγγραμμα σύγκειται ἐκ ποιημάτων, συντεθειμένων, ἄλλων μὲν ἐν τῇ ἀ-

πλοσέλληνηκή φράσει, άλλων δὲ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, άλλων ἐν τῇ Λατινικῇ, καὶ άλλων ἐν τῇ Ἰταλικῇ. Ἐκαστον δὲ αὐτῶν φέρει τὴν ὑπογραφὴν τινὸς τῶν βηθέντων σπουδαστῶν τοῦ Φροντιστηρίου π.

ΠΑΝΟΡΑ.

—•••••

ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. Ἰδοὺ τί γράφει ἡμῖν φιλόκαλος ὁμογενὴς ἐξ Ἑρμουπόλεως περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Κριεζῆ ζωγραφηθείσης εἰκόνης τοῦ ἀειδύμου Πατριάρχου Γρηγορίου. «Προχθὲς εἶδον πάλιν μετ' ἐπιστασίας τινὸς τὴν μεγάλην εἰκόνα, ἡ γραφὴν τοῦ ἀπαγχονισμοῦ τοῦ ἀειδύμου Πατριάρχου Γρηγορίου, ἀριστοῦργημα τῇ ἀληθείᾳ τῆς νῦν τῶν Ἑλλήνων ζωγραφικῆς, ἔργον τοῦ Κριεζῆ. Τινὰ ἔργα τοῦ ἀνδρὸς τούτου, παρέργως καὶ αὐτοσχέδιως γενόμενα, δὲν πύδοκίμησαν, ὡς ἀκούω. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι βεβαίως ἀξιοπαρατήρητον καὶ ἀξιοθαύμαστον διὰ τὴν σύνθεσιν, τὴν ἔκφρασιν καὶ τὸν χρωματισμόν. Νομίζεις ὅτι βλέπεις ζῶντας καὶ διαλεγομένους μετὰ δαίλης τινος ἡ μᾶλλον θρασυδείλου καὶ ἀγρίας μερίμνης, ἀγνοούσης καὶ φοβουμένης τὸ μέλλον, τοὺς Καζασκέρας, τὸν Γικνιτσάραχαν, τὸν Κοσμπαρταίμπασην, τὸν Ποσταντσίμπασην, τὸν Ρεῖζ ἐφέντην καὶ άλλους μεγιστᾶνας Ὀθωμανοὺς πρὸ τοῦ κρεμαζένου μάρτυρος. Εἶδον καὶ άλλα ἔργα καὶ μαρτυρίας τινὰς τῆς ἐκνότητος τοῦ ζωγράφου τούτου. Πρὸ πολλοῦ φρονῶ ἐξ ὅσων γινώσκω, ὅτι οἱ Ὑδραῖοι δύνανται νὰ εὐδοκιμήσωσιν εἰς τὴν καλλιτεχνίαν, ποιῶντες ἔργα σύμμετρα, κανονικά, σεμνοπρεπῆ, ἀν' ὅχι πολυμερᾶ καὶ καταπληκτικά. Μοὶ φαίνεται δίκαιον καὶ καλὸν νὰ ἔχη καὶ ὁ Κριεζῆς θέσιν τινὰ ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ τῶν Ἀθηνῶν, τὸν δὲ ἀπαγχονισμόν τοῦ Πατριάρχου νὰ λιθογραφηθῶσιν αὐτοῦ δαπάνῃ δημοσίᾳ, καὶ τὸ πρωτότυπον νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῷ Μουσείῳ, ἀγορασθὲν κατ' ἀξίαν. Οὕτως ἐμφυγόνεταί ἐτι πλέον ἡ Ἑλληνικὴ ζωγραφικὴ, καὶ περιπλέον ὁ Κριεζῆς εὐρισκόμενος αὐτοῦ φρονεῖ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν γραφὴν καὶ ἐκδόσιν τῶν μαχῶν καὶ ναυμαχιῶν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν πολέμου, ὅπερ ἐνδιαφέρει πρὸς τε τὴν τέχνην καὶ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἱστορίαν. Τὰ τοιαῦτα ἡμελήθησαν, ὡς μὴ ὀφείλλει!»

ΓΥΝΗ ΒΑΘΥΓΗΡΩΣ. Ἐν τῇ Μεσσημβρινῇ Καρολίνῃ ζῇ ἡ γηραιότερα πασῶν ἰσως τῶν ἐν ταῖς Ηνωμέναις Πολιτείαις γυναικῶν. Ἡ Κ. Σίγγλετον, ἥτις κατοικεῖ εἰς Ἰωαννούπολιν (Johnsonville) κατὰ τὴν περίχωρον τοῦ Βιλλιαμσβούργ (Williamsburg), συνεπλήρωσε τὸ ἑκατοστὸν τριακοστὸν ἔκτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς.

Γεννηθεῖσα κατὰ τὴν περίχωρον τῆς Γεωργίουπόλεως (Georgetown), ἡ Κ. Σίγγλετον εἶχεν ἥδη

ὑπερβῆ τα πενήτηκοντα ἔτη ὅτε διακηρύχθη ἡ ἀνεξαρτησία. Ἀπὸ τριάκοντα δὲ ἔτων ἀπώλεσε τὴν ὄρασιν, ἀλλὰ δύνανται νὰ περιέρχεται ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ τῆς αὐλῆς ἀνεὺ άλλου βοηθήματος ἡ ῥάβδου τὴν ὁποῖαν ἀείποτε φέρει μεθ' ἑαυτῆς.

ΠΑΝΘΥΣΜΟΣ ΡΩΣΣΙΑΣ. Ἐκ τῆς γενομένης, προστάγματι τοῦ ἐνεστῶτος αὐτοκράτορος, καταμετρήσας τῶν κατοίκων τοῦ Ῥωσικοῦ κράτους, ἐξαγομεν τὰς ἐπομένους περιέρχους εἰδήσεις.

Τὸ ἄχανὸς κράτος τῶν Τσάρων περιέχει 63 ἑκατομμύρια ψυχῶν. Ὁ ὀρθόδοξος κληρὸς σύγκειται ἐκ 510,000· ὁ τῶν άλλων δογμάτων ἐκ 35,000· ἡ τάξις τῶν κατὰ διαδοχὴν εὐγενῶν ἐκ 540,000· ἡ τῶν εὐγενῶν ὑπαλλήλων ἐκ 155,000· ἡ μικρὰ μεσαιὰ τάξις, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐν ἀδείᾳ στρατιωτῶν ἐκ 425,000· οἱ πρόσκαιροι ξένοι ἐκ 40,000· αἱ μοῖραι τῶν διαφόρων σωμάτων τῶν Κοζάκων τοῦ Οὐράλ, τοῦ Γενάιδος, τοῦ Βόλγχα, τοῦ Βύζαίνου, τῆς Βαϊκάλης, οἱ Βασκῆραι οἱ καὶ ἄτακτοι Καλμοῦκοι, ἐκ δύο ἑκατομμυρίων· οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων, αἱ μετὰ καὶ αἱ κατώτεραι τάξεις ἐκ 5 ἑκατομ. οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων ἐκ 45 ἑκατομ. αἱ νομάδες φυλαὶ ἐκ 500,000· οἱ τὰ ὑπερκυκλάσια κατοικοῦντες ἐκ 1 ἑκατομ. καὶ 400,000· τὸ κράτος τῆς Πολωνίας ἐκ 4 ἑκατομ. καὶ 200,000· τὸ μέγα δουκάτον τῆς Φινλανδίας ἐκ 1 ἑκατομ. καὶ 400,000, καὶ αἱ Ἀμερικανικαὶ ἀποικίαι ἐκ 71,000.

Ἡ γενομένη καταμέτρησης ὅτε ἀνέβη ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος εἰς τὸν θρόνον, ἀνέδειξε ποσὸν 51 ἑκατομ. ψυχῶν. Καταπληκτικὴ ἄρα εἶναι ἡ γενομένη αὐξησης ἐν τῇ διαστήματι τριάκοντα ἔτων. Καὶ ὁμῶς εὐκόλως ἐννοοῦμεν αὐτὴν ἐὰν ἐνθυμηθῶμεν ὅτι κατὰ τὰς ἐργασίας τῆς τοπογραφικῆς μοίρας τῶν αὐτοκρατορικῶν ἐπιτελῶν, ἡ Ῥωσικὴ χώρα περιλαμβάνει σήμερον 22 ἑκατομ. χιλιόμετρα τετράγωνα, καὶ ὅτι τὰ παράλιά της ἔχουσιν ἑκτασιν 27,000 χιλιομέτρων.

Ἐὰν δὲ υποθέσωμεν ὅτι ἡ ἀναλογία τῆς αὐξήσεως ταύτης θέλει ὑπάρξαι καὶ τοῦ λοιποῦ, τὸ 1900 ἔτος ἡ Ῥωσσία θέλει περιλαμβάνει 100 ἑκατομ. ψυχῶν πληθυσμόν, τὸν ὁποῖον ἡ ἑκτασις τῆς χώρας αὐτῆς θέλει τρέφει ἐν ἀνέσει.

Κατὰ τὰς αὐτὰς σημειώσεις τὸ Ῥωστικὸν κράτος περιέχει 112 διαφόρους λαοὺς, εἰς δώδεκα κυρίως φυλὰς ἀναγομένους, ἐξ ὧν ἡ πολυπληθεστέρη εἶναι ἡ Σλαβικὴ, ἡ περιέχουσα τοὺς κυρίως λεγομένους Ῥώσσους, τοὺς Πολωνοὺς, τοὺς Κοζάκους, καὶ τὰς Σερβικὰς ἀποικίας τοῦ Βορυσθένου. Οἱ λοιποὶ οὗτοι κατοικοῦσι τὰς ὀρεινότερας καὶ ἀξιολογώτερας ἐπαρχίας τοῦ κέντρου τοῦ κράτους.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ.

Φυλλάδ. 157. σελ. 307. στίχ. 23—24, ἀντὶ διαπονητικῶν γράφει διοικητικῶν.